

DE

DE GROENE ZIEG

jaargang 41

nr.4 december 2025

Afdelingsblad IVN Amstelveen

IVN Amstelveen
1985 - 2025

ivn natuur
educatie

Samenstelling Bestuur

Voorzitter	vacant
Secretaris	Hans Seijlhouwer secretaris@ivnamstelveen.nl
Correspondentieadres	IVN Amstelveen R. Blokland Paterlaan 19 1183 WL Amstelveen
Penningmeester	Ina Wisselink penningmeester@ivnamstelveen.nl
Lid	Henk Breij henk-en-jenny-breij @kpnmail.nl
Lid	Aad van Paassen a.van.paassen@online.nl
Lid	Nel Bolt nel.boltklugkist@gmail.com
Lid	Jan van Willigenburg j.willigenburg@cloudemail.nl
Bank	NL57TRIO 0320 6724 76 t.n.v. IVN Amstelveen
Website	www.ivn.nl/afdeling/amstelveen

Adres voor bijeenkomsten en cursussen
"De Arc"
Jeanne d' Arclaan 8 te Amstelveen

foto Henk Breij

Van het bestuur

In het bestuur hebben we het regelmatig over onze rol met betrekking tot belangenbehartiging en actievoeren. Want wij zijn toch van de educatie? Moeten IVN-ers dan de straat op? Nee, die gaan liever het veld in!

Maar we zien wel een taak voor onszelf: met die kennis van de natuur kunnen we meer doen dan alleen individuen informeren. Wij kunnen met die kennis de natuur een stem geven, bijvoorbeeld richting de (lokale) politiek. Voor politici en bestuurders is het van groot belang om goed geïnformeerd te zijn en te blijven over de gevolgen van hun beleid voor de natuur en niet minder belangrijk, over hoe zij de natuur en daarmee ook hun en onze leefomgeving kunnen beschermen.

Binnen IVN Amstelveen bestaat sinds kort de werkgroep 'Stem van de natuur' met als trekker Ivo Brautigam, IVN-lid. Deze werkgroep heeft inmiddels – namens het bestuur – een brief met 'natuurlijke aandachtspunten' verstuurd naar de fracties in de gemeenteraad. In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026 kunnen zij daaruit putten voor hun programma en hun – campagne, en niet te vergeten bij de onderhandelingen voor een nieuw te vormen collegeprogramma. Uiteraard hebben we onze kennis en m/v-kracht aangeboden om te helpen om op die manier de stem van de natuur nog duidelijker te laten horen.

IVN was onlangs ook vertegenwoordigd bij het raadsgeprek over de Bovenkerkerpolder.

De brief is op onze website te vinden.
Ina Wisselink

Wij zijn blij met uw kopij
Graag inleveren voor 10 februari 2026
bij groenezegge@ivnamstelveen.nl

De Groene Zegge

IVN Amstelveen - december 2025

Frederik van Eeden (1860-1932)
de waterlelie

Ik heb de witte water-lelie lief,
daar die zoo blank is en zoo stil haar kroon
uitplooit in 't licht.

Rijzend uit donker-koelen vijvergrond,
heeft zij het licht gevonden en ontsloot
toen blij het gouden hart.

Nu rust zij peinzend op het watervlak
en wenscht niet meer...

Uit: Ilja Pfeijffer, *De Nederlandse poëzie van de twintigste en de eenentwintigste eeuw in 1000 en enige gedichten*, Prometheus Amsterdam 2016.

De redactie van de
Groene Zegge
wenst alle lezers
mooie feestdagen
en een gezond en
groen 2026

Inhoud

- 2 Van het bestuur
- 3 De waterlelie
- 4 Dialoogdag
Natuurtijdschriften
- 5 Koekoek
- 6 IM Jan Geijssel
IVN- Routes
- 7 Odensehuis wandeling
Natuurflits terugblik
- 8 Paddenstoelenseizoen 2025
- 9 Bomenwerkgroep & Arboretum
- 10 Rondleiding Arboretum
- 11 Vogelwerkgroep
Dierenliefde
- 12 Waarnemingen
- 13 Weidevogelnieuws
- 14 Van de penningmeester
Activiteitenoverzicht
- 15 Coördinatorten
- 16 Nieuwjaarsbijeenkomst

Dialogdag

Op 26 september bezocht ik de Dialogdag die werd gehouden in het gebouw van de Boswachterij in het Amsterdamse Bos.

Deze Dialogdag werd georganiseerd door diverse natuur- en milieuorganisaties, het Amsterdamse Bos en de Provincie Noord-Holland als dé ontmoetingsplek voor alle vrijwilligers die zich inzetten voor de natuur in Noord-Holland.

Aangekomen in het gebouw van de Boswachterij kon ik me nog inschrijven voor het bijwonen van de documentaire 'Het vergeten leven van Nederland' en voor een excursie per fiets door het Bos met een Boswachter als gids. Toen ik kwam aangefietst, zag ik al een groep mensen gebukt tussen de bomen staan rond een man met een licht gekleurd hoedje. Bleek de paddenstoelen wandeling te zijn met Henk Breij als gids.

Ik pikte nog net een deel van een lezing van Marco van Es mee over een link tussen biodiversiteit en gezondheid: hoe kunnen bacteriën in ons voedsel en in ons huis onze gezondheid beïnvloeden.

Na de lunch de documentaire die zich afspeelde rond de Rotterdamse haven, waar nu nabij Hoek van Holland rond de pijpleidingen die in de grond begraven liggen, een weelderige plantengroei is ontstaan.

Het fietsen was een leuk onderdeel en ondanks dat ik al vele jaren in het bos kom en denk veel te weten, bleek dat maar gedeeltelijk waar.

De tocht voerde ons eerst naar het Vogeleiland waar de gids uitleg gaf over de hoogte, vele soorten gras, bloemen, insecten enz. Voor de meeste deelnemers die kwamen van buiten Amsterdam was dit mooie verscholen plekje een grote verrassing.

Vervolgens verder op de fiets naar een wat lege, kale plek in het bos. Verspreiding van zaden via vogelpoep, de wind of haren/vacht van dieren verklaren waarom hier andere boompjes opkomen dan de huidige volwassen bomen uit de omgeving. Zo gaat dat dus.

Via de klim naar de top van de Heuvel, aangelegd naar Engels voorbeeld met het mooie ruime uitzicht, fietsten we verder naar de grote kano-speel vijver. Hier staat een grote houten kruiwagen midden op het veld als dank en herinnering aan alle mensenhanden die het Amsterdamse bos tot stand hebben gebracht vanaf de jaren 30 in de vorige eeuw.

Aan de andere kant van het pad zien we tenslotte het fenomeen van de witte paardenkastanje ook wel de Oude Dame genoemd. Deze grillig gevormde boom die inmiddels aan het bloeden is, heeft een leeftijd bereikt van over de 120 jaar. En als je zo oud bent, heb je wel wat ondersteuning verdiend: Een brede band zorgt ervoor dat de boom niet verder splijt.

Een waardig einde van een heerlijke leerzame middag.

Nel Bolt

Al meer dan tien jaar vind je op het platform **Natuurtijdschriften.nl** artikelen over de natuur en geologie van Nederland. Op 30 september heeft de website het honderdduizendste artikel mogen verwelkomen.

Natuurtijdschriften is een samenwerking van Naturalis met rond de vijftig partnerorganisaties. Naturalis onderhoudt het platform en zorgt voor technische en inhoudelijke ondersteuning. Daarnaast zijn het vooral de ontelbare uren inzet van veelal vrijwilligers die dit tot een succes maken. Zij voeren inventarisaties uit, publiceren daarover en plaatsen de artikelen vervolgens op Natuurtijdschriften.nl. Dat dit werkt, zien we aan het gestaag oplopende aantal deelnemers, artikelen en bezoekers.

Juist in een land als Nederland, waar de natuur onder druk staat, is een website als Natuurtijdschriften.nl van groot belang. Het platform helpt onderzoekers, liefhebbers en beleidsmakers bij het krijgen van (wetenschappelijk) inzicht. Zo krijgen we een steeds beter beeld van hoe het ervoor staat met de natuur. Je kan immers pas gericht beschermen als je weet wat er is.

Koekoek

Bij ons is de koekoek de enige broedparasiet onder de vogels. Het is niet eenvoudig om als vrouwtjeskoekoek succesvol te zijn. Ze weet bij welke soort vogels ze moet zijn om haar ei te leggen, ze is immers wekenlang door hen gevoed. Het ei dat ze gaat leggen lijkt waarschijnlijk op het ei waar ze zelf uit kwam en past zo het best bij de waardvogel die haar gevoed heeft. De timing is heel belangrijk. In een leeg nest is een slecht idee, beter wachten tot er het liefst 1 ei in het nest ligt. De eigenaren van het nest mogen niet zien dat ze haar ei legt. Eén ei moet uit het nest gemikt worden en ze moet heel snel zelf haar ei leggen. Meestal binnen 10 seconden [1]. Als er te veel eieren in een nest liggen, en die dan waarschijnlijk uitkomen voordat haar ei uitkomt, dan kan ze 2 eieren van de waardvogel eruit gooien en dan haar ei leggen [1]. Een koekoek kan wel tot 20 eieren per seizoen leggen, met 25 als record. Er moet heel veel gedaan worden om al die nesten in de gaten te houden. De waardvogel is niet dom en het gaat vaak mis. Zo lijkt mij de vrouwtjeskoekoek niet gemakkelijker af, dan een vogel die zelf voor nest, warmte en voedsel zorgt. Het mannetje heeft het lekker eenvoudig. Wel blijft hij veel langer koekoek roepen dan nodig is om een vrouwtje te bevruchten of een territorium te markeren. Eind juni moet dat toch wel gedaan zijn. Ik vermoed dat dit is om te zorgen dat de jonge koekoek het geluid regelmatig hoort, zodat het dan resoneert in zijn hersenen en hij later, bij terugkeer naar Nederland, niet hardop gaat zingen zoals bij voorbeeld de heggenmus die hem (op)voedde. Zo vergroot de koekoek de kans dat zijn kinderen een partner weten te vinden.

koekoek

eekhoornkoekoek

Buiten Europa komt broedparasitisme bij vogels veel vaker voor [2]. Suriname kent 11 koekoeken[3], maar die zijn lang niet allemaal broedparasiet. Deze kleine eekhoornkoekoek bij voorbeeld, is geen broedparasiet [4].

De grote ani is ook een koekoek uit Suriname. Het bijzondere is dat meerdere, (DNA bewezen) niet verwante vrouwtjes hun eieren in hetzelfde nest leggen. Eén vrouwtje broedt ze uit, en de jongen voeden doen ze allemaal. Een paar keer per dag komen de volwassenen bij elkaar en hebben een ritueel. Hiervan wordt verondersteld dat er dan een taakverdeling tot stand komt. Deze vogels maken hun nest boven een snelstromende rivier. Daardoor was het onderzoek naar hun gedrag heel lastig. Het heeft 10 jaar geduurd en was een kunststuk van mevrouw Riel en haar studenten [2].

glanskoevogel

grote ani

Niet elke broedparasiet is een koekoek. Zo is er in Suriname de glanskoevogel. Ze foerageren in groepjes en verzamelen zich in grote groepen voor de nacht [2,3]. Van een vogel die zoveel research moet doen om haar eieren in meerdere nesten kwijt te kunnen, verbaasde het mij wel dat ze in groepen leeft.

Moraal: Broedparasieten hebben een voortdurende wedstrijd met hun waardvogels, vooral wat betreft het ei dat goed bij de andere eieren moet passen om niet als vreemd te worden ontmaskerd. Echt selectie op wat het beste (erbij) past, *survival of the fittest* dus.

1 Cuckoo. Cheating by nature. N. Davies Vertaald: De koekoek. 2 The bird way. J. Ackerman. Vertaald: Zo doen vogels dat. 3 Field guide to the birds of Suriname, A.L. Spaans et al. 4 <https://nl.wikipedia.org/wiki/Koekoeken>: Niet-parasitaire koekoeken, Geslacht *Coccyzus*.

Tekst en foto's Wim Meinhardt

In memoriam Jan Geijssel

Ik denk dat veel van ons het Landje van Geijssel kennen; uit bezoeken in het voorjaar, uit verhalen, wellicht van TV opnamen of uit tijdschriften. Het landje van Geijssel heeft haar naam te danken aan zijn grondlegger, Jan Geijssel. Na een ziekbed is Jan op 6 september jl. op 85-jarige leeftijd overleden.

Wat zo bijzonder is aan wat hij gedaan heeft, is dat hij geheel op eigen initiatief jaarlijks een deel van zijn land in het voorjaar onder water zette. Zo wilde hij de weidevogels die naar Nederland komen om te broeden, een plek te geven om energie bij te tanken ter voorbereiding op het broedseizoen. Vanaf het eerste jaar (1999) is het een groot succes met soms wel 4.000 grutto's op de plas. Het beheer van het Landje van Geijssel is in 2019 door Jan overgedragen aan Landschap Noord-Holland. Hiermee blijft het beschikbaar voor al die kwetsbare weidevogels.

foto Aad van Paassen

Jeannette Schenk

foto Aad van Paassen

IVN Natuurroutes
Op pad met IVN Natuure...

Op de startpagina van onze website, www.ivn.nl/afdeling/amstelveen/, vind je bovenaan een knop ROUTES. Op deze pagina vind je mooie fiets- en wandelroutes in Amstelveen en omgeving.

Je gaat als het ware met een digitale natuurgids op pad. Onderweg leer je over de historie van de omgeving en krijg je veel informatie over de natuur waar je langs komt.

De routes zijn ook beschikbaar in de IVN Natuurroutes app. Je kunt deze app downloaden via de bekende app stores. Of kijk bij <https://www.ivn.nl/ivn-natuurroutes-app/>

De route kan je binnen het bereik van wifi downloaden en daarna deze via “route starten” kiezen. Zo kost het geen data.

Recent zijn er twee nieuwe routes, Vogels in de Middelpolder en de fietstocht Bomen in de Bijlmer, beschikbaar gekomen.

Alle routes zijn gemaakt door de natuurgidsen van IVN Amstelveen.

De route app wordt beheerd door Irene van Deudekom.

Irene van Deudekom en Jeannette Schenk

Wandeling met deelnemers van het Odensehuis

Elke maand organiseren wij als werkgroep van de Natuurkoffer een wandeling voor deelnemers van het Odensehuis. Het Odensehuis is een ontmoetingscentrum voor mensen met onder andere lichte vormen van geheugenverlies. Op 2 oktober mochten Ineke Gorter en ik een wandeling organiseren. Dit keer konden we geen gebruik maken van vervoer dus bleven we in de buurt van het huis.

We hebben een wandeling gemaakt met 3 deelnemers. En onze deelnemers hebben het fijn naar hun zin gehad. Langs het wandelpad achter het Odensehuis staan mooie grote bomen en deze hebben we goed bekeken. De basten van sommige bomen waren erg indrukwekkend, samen hebben we gekeken naar alle lijnen van de bast en naar de spinnetjes en andere beestjes die we zagen. De deelnemers waren zichtbaar verrast door de diversiteit aan leven die je op een boomstam kan vinden.

mosgal

Iets verder op kwamen we ook nog rozenstruiken met kleine en grote mosgallen tegen. Dit was iets wat de deelnemers nog nooit hadden gezien. Het was ook wel een indrukwekkende hoeveelheid gallen die in deze struiken aanwezig waren.

Tijdens de wandeling vertelde een deelnemer dat hij op dit pad ook vaak putters ziet, die in de herfst hier altijd rondvliegen en zaden uit de bomen eten. Helaas hebben we de puttertjes dit keer niet gezien.

Na afloop hebben we in het Odensehuis gezellig na zitten praten onder het genot van een kopje thee. Sommige deelnemers hebben een collage gemaakt van de herfstmaterialen die we tegenkwamen of hebben met de vergrootglazen gekeken naar de mossen en korstmossen op de takken die we hadden verzameld.

Elke keer ervaar ik deze wandelingen weer als een klein feestje. We nemen de deelnemers mee de natuur in en laten ze genieten van alles wat we tegenkomen.

Christel Moerkerk Natuurkoffer werkgroep

Verslag Natuurflits van de Insectenwerkgroep i.s.m. de Plantenwerkgroep

In alle opzichten geslaagd! Dit predikaat kunnen we de NATUURFLITS avond die op 12 november jl plaatsvond in De Arc, met recht wel geven. Een mooie opkomst, een gevarieerd programma (zie foto) en vijf sprekers die ieder op hun eigen wijze het door hen gekozen onderwerp met kundigheid, verve én humor presenteerden. Vanuit de toehoorders klonk met regelmaat een ‘oh’ of ‘ah’ vanwege verbazing of verwondering over verrassende aspecten in woord of beeld. Ook ontstond een geanimeerde wisselwerking tussen sprekers en publiek met daarin ruimte voor aanvullende vragen en dito info.

De tijd vloog voorbij en in samenspraak met de aanwezigen is besloten om de quizz te bewaren voor de volgende NATUURFLITS. Die zal plaatsvinden op donderdagavond 29 januari 2026. Wil je hem deze keer niet missen: zet ‘m dan vast in je agenda! Het programma vind je tzt in de Nieuwsbrief.

ivn natuur educatie

PROGRAMMA NATUURFLITS

• 19.30u

Glansrol voor het Elzenhaantje - May Oostdijk

• 19.45u

Sexy orchideeën - Ankie Stiasny&Els Poel-Hellinga

• 20.00u

'Spot on' het Oranjetipje - Ingrid de Winter

• 20.15u

"Dag, vlinders" - Piet de Boer

PAUZE

• 21.00u

Kieskeurigheid tussen bloem en insect - Henk Glas

• 21.15u

Quizzz - Annemarie Kaffka

Paddenstoelenseizoen 2025

2025 was een uitstekend paddenstoelenseizoen, dat begon met een zomerexplosie op de grens van juli en augustus. Begin september was het weer even goed, maar in oktober werd het pas echt feest in zwammenland.

Helemaal aan de zuidkant van de Amstelveense bebouwde kom, in de wijk Middenhoven, staan een paar grauwe abelen op een grasveldje. Hier groeien elk jaar grote groepen van de *harde populierboleet*.

Hoewel het Amsterdamse Bos aan de zuidkant van de Poel een half jaar is afgesloten, mochten wij van boswachter Olav toch het gebied in. Vooral de jaarlijkse paddenstoelencursus was mede daardoor een groot succes. Wij ontdekten o.a. de *violetstelige poederparasol*, een paddenstoel die we nog nooit gezien hadden.

Ook dit jaar zijn we weer "op stap" geweest met de bosmobielen. Negen ouderen gingen met ons op paddenstoelensafari. Claire, Ingrid, Jenny en Henk waren de gidsen en er was onderweg heel veel te zien. Het weer werkte overigens geweldig mee. Een door Participe aangeboden lunch bij Chez Favie was de kers op de taart, volgend jaar weer doen.

Nadat we tijdens de zomerexcursie in het Schinkelbos grote aantallen knopergallen op eiken hadden ontdekt, kwamen we tijdens de oktoberrondleiding een aan deze gal gelieerde paddenstoel tegen, de *knopergalmcyena*. Een nieuwe soort voor het Amsterdamse Bos, maar ook voor iedereen die meeliep met deze rondleiding, inclusief de gidsen.

Voormalig Arboretum VU en Bomenwerkgroep

De IVN bomenwerkgroep (BWG) is flink bezig om haar steentje bij te dragen aan de opwaardering van het Voormalig Arboretum VU (hierna te noemen 'arboretum').

Voormalig Arboretum VU

Het arboretum is een smalle strook land tussen Uilenstede en de Kalfjeslaan, en tussen de Beneluxlaan en Laan van Kronenburg.

Rond 1960 is daar een arboretum aangelegd door landschapsarchitect Chris Broerse als een bomenverzameling voor onderzoek en onderwijs van de VU. In 1990 stootte de VU de collectie af en het gebied werd overgedragen aan de gemeente Amstelveen. Deze beheerde het als bosplantsoen.

Buurtgenoot Kees Kasse heeft bij de gemeente aangekaart of dit gebied beter beheerd kon gaan worden. Na een intensieve samenwerking van de gemeente met de BWG is dat in 2024 gehonoreerd. Het arboretum is niet langer bosplantsoen, maar heeft nu de status 'heemplantsoen' en dat betekent dat er meer geld beschikbaar is voor onderhoud.

Begin 2025 is er met Rinus Hofs (adviseur flora en fauna) en zijn opvolger Michiel Heil (ecoloog) en wijkbeheer door het arboretum gelopen om suggesties van de BWG voor verdere verbeteringen te bespreken. Er is afgesproken om biologische bollen te gaan planten en ook gaan de BWG en wijkbeheer elk jaar gezamenlijk een schouw doen.

Schouw

Afgelopen oktober is de eerste schouw uitgevoerd.

Wijkbeheer meldde dat de biologische bolletjes al zijn geplant: boshyacint, zomerklokje, boerenkrokus, narcis, blauwe druifjes en tulipa clusiana. Het zijn soorten die verwilderen. Dat wordt mooi komend voorjaar!

Verder was er al flink gemaaid o.a. brandnetels, Amerikaanse wijnbes en bamboe. Ook is er om bijzondere bomen gemaaid zodat ze beter zichtbaar zijn. Bij de ginkgo kun je dat duidelijk zien.

De bomendeskundige bracht vijf dode bomen in kaart en die zijn op de kaplijst gezet.

We merkten op dat er op diverse plekken zaailingen van esdoorns, es en vlier opkomen, die wel weg zouden kunnen. En nog wat andere klusjes. We hebben met wijkbeheer afgesproken dat de BWG dit zou oppakken.

Adri en Irene haalden veel dode takken uit de rododendrons. Ondertussen hebben de anderen – May, Coby, Harry, Huub en Kees – zich ontfermd over de vele zaailingen.

Na een gezamenlijke pauze met koek en bezoek van Pieter Cats van wijkbeheer, zijn we weer verdergegaan.

Zo overwoekerde bosrank een groep rododendrons bij de ceder in de buurt; deze bosrank is er grotendeels uitgetrokken.

In de pas ontdekte Japanse storax (*Styrax japonicus*) groeit de veel hulst. Veel van de hulst is verwijderd. In het voorjaar kun je nu ongetwijfeld de witte, geurende klokbloemen beter zien.

bloemen van de Japanse storax

vlr: Pieter Cats, Irene, Huub, May, Adri, Coby, op de rug gezien Kees Kasse
foto Harry den Hartog

In de Japanse storax groeit ook de nog niet eerder geziene schijnaugurk (*Akebia quinata*). Zo vind je nog eens wat. Die schijnaugurk is een klimplant met in het voorjaar paarsbruine bloemen, die naar vanille ruiken. En later kunnen er paarsblauwe augurkachtige vruchten aan komen.

Een andere nieuwe ontdekking is de pindakaasboom (*Clerodendrum trichotomum*). Ook pas gesignaleerd, want in oktober vielen de donkerblauwe bessen met rode kelkbladeren opeens goed op. Als je over de bladeren strijkt dan ruik je pindakaasgeur. Een bijzondere sensatie!

We ontdekten ook heel wat soorten paddenstoelen: judasoor, vliegenzwam, heksenkringen van nevelzwammen en nog veel meer.

Er is veel moois te zien in het arboretum!

Opruimen

Als laatste moesten we opruimen: ook nog een heel karwei. Een Braziliaanse student hielp ons graag daarmee. Heel fijn.

We waren zelf erg tevreden over het eindresultaat. Verder is buiten actief bezig zijn in een mooie omgeving gewoon erg lekker!

Volgend jaar herhalen we deze werkwijze.

Meer weten?

Wil je weten welke bomen en struiken er waar in het arboretum staan?

Op 35 bomen hangen bordjes met de Nederlandse en de wetenschappelijke naam en de herkomst van de boom.

Er is een wandeling Voormalig Arboretum VU in de IVN Natuurroutes app en daar zijn nu 77 (en dat groeit nog steeds) bomen geïdentificeerd.

Die route is ook te zien en te lezen op de IVN Amstelveen website: <https://www.ivn.nl/afdeling/amstelveen/>, ga daar naar het tabblad Routes en vervolgens naar de route Voormalig Arboretum VU. Als je naar onder scrollt, zie je de plattegrond en de lijst met de bomen. Op de plattegrond zijn de bomen aanklikbaar en staat er een tekstje over de boom bij.

IVN Bomenwerkgroep – Irene van Deudekom

Rondleiding Voormalig Arboretum

6 oktober jl werden twaalf vrouwen van de Vrouwencirkel Amstelveen rondgeleid door leden van de Bomenwerkgroep in het Voormalig Arboretum aan de Kalfjeslaan.

We gingen in twee groepen op pad, zodat er volop gelegenheid was voor uitwisseling van informatie en vragen. En vragen waren er veel; het bleek een nieuwsgierige groep te zijn wat zo'n rondleiding extra leuk maakt.

In het arboretum zijn inmiddels zevenenzeventig verschillende bomen op naam gebracht uit Europa, Noord-Amerika en Azië. Deze bomen brachten we natuurlijk eerder op naam.

We verbaasden ons vooral over de verscheidenheid van de natuur: de bomen, paddenstoelen, gallen etc.

jeneverbes

Wat te denken van de kustsequoia met zijn zachte bast, van de zwavelzwam (ook wel boskip genoemd) die op een oude zoete kers groeit of van de katsuraboom wiens herfstbladeren naar koek of kaneel ruiken.

Zo ontdekten we ook een kardinaalsmuts met zijn roze bloem en oranje bessen en zagen we voor het eerst de zaden van de tulpenboom.

Ooit gallen bij de eik gezien? Ja, iedereen kende de appelgal aan de bladeren, maar nu zagen we veel knoppergallen die de eikels geheel of gedeeltelijk ingepakt hadden.

De tijd vloog en zo gingen we na anderhalf uur en een kleine wandeling voldaan en tevreden op naar de koffie.
Adri van den Brink

De Vogelwerkgroep gaat door; Marleen krijgt het iets rustiger

“Marleen stopt na 30 jaar als coördinator. Hoe moet dat nou?”, was de prangende vraag die de leden van de Vogelwerkgroep zich deze zomer stelden. Marleen had zich de afgelopen decennia immers ontwikkeld tot de alleswetende spin-in-het-web waar alle lijntjes samenkomen. Of het nou ging om het organiseren van de diverse cursussen, het regelen van vergaderingen en excursies, contact houden met de gemeente over gierzwaluwen of de oeverzwaluwwand, de vele contacten met diverse andere vogelwerkgroepen en natuurorganisaties of het schrijven van artikelen voor de Groene Zegge: Marleen regelde het allemaal. Begin dit jaar vertelde Marleen, inmiddels meer dan 80 lentes jong, dat ze het graag iets rustiger aan wilde doen. Dat vonden we allemaal heel begrijpelijk. Maar toen langzaam duidelijk werd wat Marleen allemaal doet, stond niemand te springen om al die taken over te nemen. En ook dat is begrijpelijk.

vnr Marleen, Wilco, Ellen en Letty

Peter-Paul, Marga, Huub, Marleen, Coby en Els in actie

Bij een speciale vergaderavond aan het begin van het vogelseizoen, waar vooraf met spanning naar werd uitgekeken, is het ons wel gelukt om de taken van Marleen te verdelen.

Een korte, doch niet volledige opsomming:

Wilko is ons aanspreekpunt met de gemeente, onder meer over de gierzwaluwwand

Els regelt de gierzwaluwentelling en het doorgeven van de resultaten

Letty, Coby en Robert vormen de spelletjesgroep die dit jaar onder meer een natuurbingo en pubquiz heeft ontwikkeld.

Ellen coördineert de diverse vogelcursussen, bijgestaan door Huub die de cursusboeken up-to-date houdt.

Peter-Paul en Huub organiseren de vogelexcursies. Peter-Paul, onze vraagbaak die alles over vogels weet, houdt daarnaast consciëntieus bij welke vogels wij allemaal in de kijker hebben gehad.

Hans Koster is onze ‘researcher’ die natuurbladen doorpluist op zoek naar interessant vogelnieuws, om dat met de overige leden van de werkgroep te delen.

Robert regelt het vergaderschema en is coördinator en eerste contactpersoon voor het IVN-bestuur en voor externe partijen, zoals de samenwerkende Vogelgroepen Noord-Holland.

Marleen krijgt het dus iets rustiger. Wel blijft ze haar waarnemingen met ons delen via de Groene Zegge. En daar zijn we erg blij mee!

Robert Bakker

Dierenliefde

Mijn dierenliefde is altijd grenzeloos geweest. Toen ik op 8-jarige leeftijd voorzichtig een vlieg uit de thee redde met mijn vinger, wisten mijn ouders dat het DNA van mijn tuinierende oma niet verloren was gegaan. Omdat ik nog geen hond mocht, kwam ik triomfantelijk thuis met twee schattige kleine witte muisjes. Wij werden alle drie onmiddellijk verbannen naar de kelder, waar ik van een kartonnen doos een huis bouwde dat achteraf niet muisproof bleek te zijn. Er was geen seksuele voorlichting nodig; de muizen deden het uitgebreid voor. Wanneer zouden er jongen komen? Ik maakte een tabel met data en wachtte af. Wat bleek: 20 dagen! Dat was nog eens wat anders dan bij de buurvrouw. Ik zat bij de bevalling met mijn neus erbovenop. Volgende stap: als ik er nou eens een zwarte muis bij zette? Kwamen er dan grijze muizen? Naar de dierenwinkel.

Onmiddellijk werd de nieuwe bewoner in het muizenhuis stevig omhelsd en was het afwachten – 20 dagen. Het zal u niet zo verbazen als het mij deed; er werden één witte en drie zwarte muizen geboren. De wet van de erfelijkheid, en ik had nog nooit van Mendel gehoord.

Verdere experimenten werden hardvochtig afgebroken door mijn ouders; ik moest alle opa’s en oma’s, kinderen en inmiddels kleinkinderen verwijderen. Dat is niet helemaal gelukt.

Wij zijn inmiddels naar Amstelveen verhuisd, waar wij sinds kort een muizenplaag hebben. En daar kan ik dus helemaal niets aan doen.

Els Poel

Waarnemingen

Augustus. Onderweg naar Meerzicht hoor ik nog tjiftjaffen en zie ik boerenzwaluwen boven de geitenstallen. In de Middelpolder is het druk met vogels: wilde eend, heel veel grauwe ganzen, lepelaar, knobbelzwaan, krakeend, tjiftjaf, rietzanger die zelfs nog een sprong naar boven maakte en weer rustig het riet in dook, verder nog meerkoet, houtduif, zwarte kraai die mij dichterbij liet komen. Hij zat 1,5 meter bij mij vandaan, ekster en buizerd. Het was prachtig zonnig weer en 24 graden. Kan niet beter. In de Amsteltuin is buitenwerk warm (29 graden). De ranken zijn zo hoog dat ik er tussenin geen wind meer voelt. Alleen fazant is aan de wandel. Verder is het daar rustig. Leuk dit, regen en zon tegelijk. Links schijnt de zon, rechts van mij regent het.

Op mijn balkon komen 2 koolmezen de nestkast controleren, sorry vogels, nog niet schoongemaakt. In het Amsterdamse bos bekijken we weer eens de gigantische platte tonderzwammen, ook zijn er heksenboleten te zien. We rijden naar de Petten, gewoon om even buiten te zijn. Er zijn heel weinig soorten vogels: heel veel kleine mantelmeeuwen en gelukkig toch nog 4 grote sterns, grauwe ganzen en boerenzwaluwen. En regen, dat ook. In de wijngaard gaan de netten over de ranken. Fazanten, kraaien eten van de laaghangende druiven. Kennelijk beginnen ze op smaak te komen. Het is vast verbeelding maar volgens mij hoor ik de kraaien klagen in de ons omringende bomen. Die vinden die netten niet fijn. Adri meldt 21 lepelaars in de Middelpolder op het Bovenland. Karin telt ze ook. Onze maandexcursie gaat op stap in Noord-Holland onder leiding van Huub. We tellen 70 soorten waaronder de graszanger, die wordt gezien en gehoord. Het is altijd een geweldig leuke dag op verschillende plekken van onze provincie. Ik word wakker van een hels kabaal buiten. Ik loop naar de keuken en kijk naar buiten. Geen idee wat hier aan de hand is maar circa 10 kraaien, alle buurtkauwen (circa 20) en 1 ekster hebben een luidruchtige discussie. Het lijkt de 2e kamer wel. Na een paar minuten houdt het op en verdwijnen de vogels in verschillende richtingen. Opvallend in het Amsterdamse Bos is dat de meeste kastanjes al kaal zijn en de kastanjes laten vallen. Ook zijn ze echt een stuk kleiner dan in andere jaren. Op een andere plek in het bos zie ik heel aparte vraatsporen op een boomstam. De boom is dood, schors is er af. Welke kever zou dit doen? Ik maak foto's en stuur ze door naar onze bomenwerkgroep en naar de KNNV.

Misschien weten zij er meer van. Afwachten dus. Het blijkt de larve van de geelzwarte ribbelboktor te zijn, die deze patronen maakt.

September. In het Amsterdamse Bos zijn nog best veel vogels te horen o.a. boomklever en -kruiper, kool- en pimpelmees. We vinden op 1 plek zwerfvuil en ruimen het op. In de wijngaard wordt nog steeds gewerkt. We zijn bezig met het ophangen van de netten in het combiveld. In dit veld staan 2 soorten druiven, vandaar de naam. Ze worden ook apart geoogst. Verder is het rustig, er zit alleen een waterhoen op een brug lekker in de zon. Op zaterdag weer op een ander pad in het Amsterdamse Bos heel veel boleten, ook weer heksenboleten, piepkleine bolletjes en forse met dikke stelen. De eerste druivenc oogst gaat van start, de Solaris, prachtige trossen en prachtige opbrengst ondanks de regen en harde wind. We hebben een extra dag nodig om het veld leeg te krijgen. Zwarte kraaien zitten in de bomen en klagen luidkeels, zij zien hun voedsel verdwijnen. In het Amsterdamse Bos ook veel regen, toch zie ik 2 tjiftjaffen door de struiken racen. Onze excursie gaat naar de Nieuwe Driemanspolder bij Zoetermeer. Een mooi gebied. Het is droog en zonnig, een prachtige dag. We zien 47 soorten waaronder de zwarte ibis, kleine- en grote zilverreiger, een geelpootmeeuw, groenpootruiter, geoorde fuut, lepelaar. Klein spul is erg afwezig, we zien nog wel putters en vink. Wilko denkt patrijzen te horen en te zien en gaat op zoek. Helaas niet gevonden. Thuis komen rond deze tijd altijd gaaïen op zoek naar eikels. Zo ook dit jaar maar jammer genoeg zijn alle eikels vanochtend rigoureuus opgeveegd en weggezo-gen door de gemeente. Heel sneu! Eerder vertelde ik over een kraai in de wijngaard die met z'n poten verward was geraakt in de draden. Hij is losgemaakt en liep weg maar had wel een hangende vleugel. We dachten echt dat hij het ging redden. Tijdens de 2e oogst vonden we de vleugel terug in het verste veld, de vogel zelf hebben we niet terug gevonden. Toch jammer dat de vogel het niet gered heeft. Het was druk in het Amsterdamse Bos vanwege de triatlon. Overal waren paddenstoelen te zien, jammer dat ik ze niet allemaal ken. Ook vanwege de drukte kregen we weinig vogels te zien, alleen boerenzwaluwen.

Oktober. Eindelijk weer een boomkruiper in de acacia, maanden niet gezien. Jaap en ik gaan een midweek naar Zeeland. Altijd leuk hoewel er deze week toch weinig zeevogels te zien waren. Geen idee waar ze allemaal wel verbleven. Aan drieteentjes echter geen gebrek, honderden van die kleine druktemakers renden langs het water onder de dijk van de Brouwersdam. Ze werden vergezeld door 4 kanoeten die met de meute meetrokken. Verder ook nog 4 zeehonden bij de spuisluis. Maar helemaal niets in en op het water. In het Amsterdamse Bos zie ik een goudhaantje en hoor ik een boomklever, koolmees en roodborst. Thuis komen de kool- en pimpelmees weer naar ons balkon, ze controleren de nestkast maar die is nog niet schoongemaakt.

Moet nog gebeuren. De nieuw gevallen eikels worden met enthousiasme opgepikt door kauwen en op een rustig plekje in de acacia kapot gehakt en opgegeten. Hans K. ziet een ijsvogel in het Thijsssepark en ook de sijsjes die ik eerder die ochtend zag. Hij telt In de Bovenkerkerpolder 4-5 velduilen. Heel jammer dat ik er niet naar toe kan. Ellen ziet een familie wilde zwaan op de akkers bij Abbenes.

Stephan fotografeert 2 sperwers die ruzie zoeken met eksters en zwarte kraaien en Huub ziet een duinpieper (terwijl we net hadden vastgesteld dat deze pieper wel heel weinig in Nederland te zien was) en sneeuwgorzen op Texel. Er worden ook 'vreemde' vogels gezien: kroonkraanvogel, kroeskoppelikaan. Hans K. maakte zich zorgen over Sandra. Hij miste haar. Gelukkig toch weer gevonden, de casarca van de Middelpolder.

November. Onderweg naar Krommenie zien we 3 ooievaars foeragerend, buizerd, heel veel ganzen, nijlganzen. Het Amsterdamse Bos is nu zo mooi. De kleur groen is vrijwel verdwenen maar heeft plaats gemaakt voor groot aantal herfstkleuren. De paden zijn bedekt met al die verschillende kleuren, ik zou daar wel een vloer van willen hebben. Ook het Thijssepark ziet er prachtig uit. We zien daar een heksenkring van nevelzwammen en in de Braak ook een grote groep schijnridders (volgens mijn 'obs') rondom een boom. Ellen is in Sauerland en ziet daar 3 grote groepen overvliegende kraanvogels. Ze vindt het magisch en daar kan ik me wel iets bij voorstellen. Ik ben heel blij dat ik ze in Drenthe heb gezien.

Op 7 november maak ik een ommetje via Elsenhove bij een bijna zomerse temperatuur van 16 graden. Buiten de verkeers- en werkzaamhedendrukke van de A9 en de Oranjebaan zie ik toch nog wat vogels: kool- pimpel- en staartmees, roodborst, halsbandparkiet, winterkoning, ekster en zwarte kraai. Door het omgevingslawaaï is vogels horen lastiger dan ze te zien krijgen.

Marleen Andriessen

Weidevogelnieuws, november 2025

Weidevogelseizoen 2025 is alweer een paar maanden voorbij. Op 11 juli 2025 was er weer de traditionele afsluitende barbecue met presentatie van de resultaten bij John Snelderwaard en Marie Jose van Oostveen op Boerderij Bouwlust in de Bovenkerkerpolder.

Er waren circa 100 mensen aanwezig. Directeur Bas Ruter van Landschap Noord-Holland kreeg de gelegenheid om Mark Kuiper (weidevogelbeheerder) in het zonnetje te zetten vanwege zijn verdiensten in de afgelopen decennia voor het weidevogelbeheer in Amstelland. En in het bijzonder voor zijn bijdrage aan de nu goede relatie tussen terreinbeheerder en boeren. Mark kreeg van hem de Kemphaanpenning en liet in zijn reactie merken dat hij diep geroerd was door alle waardering die hij heeft gekregen voor zijn werk.

Mark Kuiper met de Kemphaanpenning (foto Landschap Noord-Holland)

door droogte gesneuveld kievitkuiken 21 mei 2025 foto Aad van Paassen

Wat betreft weidevogels is er geen goed nieuws te vertellen over 2025. Vanwege de langdurige droogte van maart tot in juni hebben weidevogels dit jaar weinig kuikens groot weten te krijgen. De grutto en tureluur kwamen er met een matig broedsucces (35% - 50% van de paren met een vliegvlug kuiken) nog redelijk af. De kievit had een ronduit be-labberd broedseizoen. Over heel Amstelland gerekend heeft hooguit 10% van de kieviten in 2025 een kuiken groot weten te krijgen. Voor de Duivendrechtterpolder is dat precies gemonitord. Daar waren 58 broedparen kieviten aanwezig, er kwamen 39 kievitsnesten met succes uit en er is letterlijk **NUL** kuiken vliegvlug geworden.

Oorzaak was dus vooral de langdurige droogte. Daar waren we (vrijwilligers, boeren, agrarisch collectief) niet goed op voorbereid. Dat heeft ertoe geleid dat het collectief nu veel meer plasdras pompen in het gebied wil hebben. Er wordt gedacht aan het principe zoals in Eemland: elke boer minimaal één plasdras situatie met laat gemaaid en kruidenrijk kuikenland eromheen.

Zo brengt elk jaar weer wat anders. Laten we hopen dat 2026 weer eens een jaar wordt met goed nieuws over het broedsucces van weidevogels.

Werkgroep Weidevogelbescherming

Contributie, giften en ledenadministratie

Lidmaatschap

IVN Amstelveen kent leden, huishoudleden en gastleden. Als je lid bent, ben je zowel lid van de afdeling IVN Amstelveen als van IVN landelijk. De contributie voor het lidmaatschap kost € 25 per jaar, waarvan de helft naar de afdeling Amstelveen gaat en de andere helft naar IVN landelijk. Hiervoor krijg je het blad Mens en Natuur van IVN landelijk en de Groene Zegge van IVN Amstelveen, digitale nieuwsbrieven en uitnodigingen voor bijeenkomsten. Daarnaast krijg je kortingen op cursussen. Huishoudleden betalen € 12, waarvan € 10 naar de afdeling Amstelveen gaat. Zij ontvangen de bovengenoemde bladen niet. Gastleden zijn leden die ook lid zijn van een andere IVN afdeling; zij betalen € 15. Als leden een hoger bedrag betalen dan de standaardcontributie komt dit geheel ten goede aan de afdeling.

Donateurs

IVN Amstelveen kent ook donateurs. Dit zijn personen die zich betrokken voelen bij de afdeling en die financieel willen ondersteunen. Zij ontvangen het kwartaalblad de Groene Zegge en uitnodigingen voor bijeenkomsten. Donateurs betalen minimaal € 15. Een hoger bedrag komt geheel ten goede aan de afdeling.

Periodieke schenking

IVN Amstelveen is een ANBI. Dat betekent dat periodieke giften volledig aftrekbaar zijn van de belasting. Die aftrekbaarheid is gebonden aan een aantal voorwaarden. Zo moet iemand die periodiek schenkt, dit minimaal 5 jaar achter elkaar doen met jaarlijks hetzelfde bedrag. Dit wordt vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst met de vereniging. Overweeg je dit te doen of wil je hierover meer informatie, neem dan contact op met de penningmeester, penningmeester@ivnamstelveen.nl.

Aanmelden voor lidmaatschap of donateur

Mensen die lid of donateur van IVN willen worden, kunnen zich aanmelden via de website: www.ivn.nl/afdeling/amstelveen. Het lidmaatschap duurt minimaal één jaar en loopt van de datum van inschrijving tot dezelfde datum in het daarop volgende jaar. Het lidmaatschap wordt steeds automatisch verlengd met één jaar. Een lidmaatschap kan jaarlijks worden opgezegd tot zes weken voordat het lidmaatschap afloopt. Het donateurschap loopt per kalenderjaar en hiervoor wordt de contributie jaarlijks eind januari geïnd.

Adreswijzigingen en opzeggingen

Opzeggingen of wijzigingen in adres of lidmaatschap kunnen worden doorgegeven aan de penningmeester via penningmeester@ivnamstelveen.nl.

Bankrekeningnummer

Het rekeningnummer is NL 57 TRIO 0320 6724 76 t.n.v. IVN Amstelveen.

Ina Wisselink Penningmeester / ledenadministratie

Activiteitenoverzicht

11 jan. Nieuwjaarsrondleiding Middelpolder
Thema: Winter in de polder
Start: 10.00 uur Jeannne d'Arclaan 8

8 feb. Rondje Meerzicht
Thema: Wintervogels en stilte
Start: 10.00 uur bij de boerderij

8 maart Broerse Park
Start 10.00 uur Oorlogsmonument
aan de Amsterdamseweg

12 april Thijssepark
Thema: Stinsenplanten
Start: 10.00 uur Prins Bernhardlaan 8

Opgeven voor de excursies op
rondleidingen@ivnamstelveen.nl

Voor activiteiten in het Amsterdamse Bos:
zie de **boskalender** op hun website.

Voor natuuractiviteiten bij naburige IVN afdelingen:

IVN-Amsterdam: Natuuractiviteiten Amsterdam

IVN-Ronde Venen: Activiteiten-de Ronde Venen & Uithoorn

KNNV: www.knnv.nl/amsterdam

Boekhandel Blankevoort

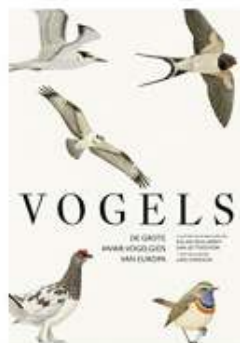
Rembrandtweg 649-651 ☎ 1181 GV Amstelveen
020 6455694 📧 boekhandelblankevoort@planet.nl

Lars Svensson

Vogels

De grote ANWB vogelgids van Europa

De beste vogelgids, nu in prachtformaat! *Vogels* is een luxe uitgave van de volledig geactualiseerde, derde editie van de *ANWB Vogelgids van Europa*, die in 2023 verscheen. Dit is hét standaardwerk voor elke vogelliefhebber en wordt beschouwd als een van 's werelds beste handboeken over vogels. In deze vogelgids vind je alle ruim 900 vogelsoorten van Europa, inclusief Noord-Afrika en grote delen van het Midden-Oosten. Van elke soort staan alle gegevens overzichtelijk op één pagina, met de afbeeldingen ernaast. Deze koffietafeleditie heeft een formaat van 22,5 bij 30,0 cm en weegt liefst 2,4 kilogram. Ruim 60 % groter dan de paperbackversie komen de illustraties nog veel meer tot leven. Een cadeau voor elke vogelliefhebber.

Gebonden, 478 pagina's.
Introductieprijs t/m 12 februari 2026

€ 65,00 i.p.v. € 75,00

Kom langs in de winkel of maak
€ 68,50 (prijs + bijdrage porto) over
op NL12 INGB 0007 2780 05 t.n.v.
Boekhandel Blankevoort o.v.v.
'Vogels'.

Vergeet vooral niet uw naam en adres te vermelden!

Coördinatoren

Rondleidingen

Henk Breij : rondleidingen@ivnamstelveen.nl

Natuurkoffer

Ina Wisselink : natuurkoffer@ivnamstelveen.nl

Natuurgidsencursus

Info bestuur

Natuurfotografiewerkgroep

Saskia Persoon: fotowerkgroep@ivnamstelveen.nl

Vogelcursussen

Ellen Sijbring

vogelcursus@ivnamstelveen.nl

Insectenwerkgroep

Annemarie Kaffka:

insectenwerkgroep@ivnamstelveen.nl

Bomenwerkgroep

Huub Vergeer:

bomenwerkgroep@ivnamstelveen.nl

Paddenstoelenwerkgroep

Henk Breij: paddenstoelenwerkgroep@ivnamstelveen.nl

Plantenwerkgroep

Henk Glas: plantenwerkgroep@ivnamstelveen.nl

Vogelwerkgroep

Robert Bakker: vogelwerkgroep@ivnamstelveen.nl

Weidevogelbescherming

Aad van Paassen:

weidevogelwerkgroep@ivnamstelveen.nl

Redactie "de Groene Zegge"

Adri den Bakker: groenezegge@ivnamstelveen.nl

Redactie website

Jeannette Schenk

webmaster@ivnamstelveen.nl

Website

www.ivn.nl/afdeling/amstelveen

secretaris

Hans Seijlhouwer

secretaris@ivnamstelveen.nl

Wij zijn blij met uw kopij
Graag inleveren voor 10 februari 2026
bij groenezegge@ivnamstelveen.nl

Foto voorkant: *Elly Riemens - zalmzwam*

Colofon

De Groene Zegge is het mededelingen- en informatieblad voor leden en donateurs van IVN, Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid, afdeling Amstelveen. Het blad wordt vier keer per jaar, aan het einde van het kwartaal gratis aan leden en donateurs toegezonden.

IVN is een landelijke vereniging van vrijwilligers die streeft naar meer natuur en een betere kwaliteit van het milieu. Zij doet dit door activiteiten op het gebied van voorlichting en educatie voor jong en oud, zoals excursies, cursussen, tentoonstellingen, enz.

Info: Hans Seijlhouwer, secretaris. Website: www.ivn.nl/afdeling/amstelveen.

Kopij aanleveren bij de redactie vóór de volgende sluitingsdata: 10/2, 10/5, 10/8, 10/11.

Teksten bij voorkeur getypt en niet opgemaakt. Redactie: Adri den Bakker (zie coördinatoren).

I.v.m. auteursrechten dienen overgenomen teksten e.d. te zijn voorzien van bronvermelding en de goedkeuring van de auteur. De redactie behoudt zich het recht voor teksten in te korten.

Drukker: Editoo B.V. Kazemat 28, 3905 NR Veenendaal, tel. 0857737742, info@editoo.nl, www.editoo.nl

Nieuwjaarsbijeenkomst

Het bestuur van IVN Amstelveen nodigt leden,
donateurs en belangstellenden uit om op

ZONDAG 11 JANUARI

elkaar, onder het genot van een hapje en een drankje, een goed nieuwjaar te wensen.

U bent van harte welkom **tussen 11.30 en 14.00 uur** in "de Arc", Jeanne d'Arclaan 8, Amstelveen.

Voorafgaand is er een rondleiding door de Middelpolder, start om 10.00 uur bij de Jeanne d'Arclaan.
Aanmelden voor de rondleiding: rondleidingen@ivnamstelveen.nl

graag tot 11 januari

